

STORTINGET

Innst. 271 S

(2025–2026)

Innstilling til Stortinget
fra kommunal- og forvaltningskomiteen

Dokument 8:216 S (2025–2026)

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Pål Morten Borgli, Kristoffer Sivertsen, Rune Midtun, May Helen Hetland Ervik, Sylvi Listhaug og Erlend Wiborg om omgjøring av parkeringsvedtak for IKEAs varehus på Forus

Sakens dokumenter er tilgjengelige på sakssiden på stortinget.no.

Til Stortinget

Innledning

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen omgjøre Statsforvalteren i Vestlands avgjørelse av 16. mars 2026 om overprøving av Stavanger kommunes vedtak av 15. mai 2025 om å gi dispensasjon fra parkeringsnormen for Forus, og med dette sikre at dispensasjon gitt av Stavanger kommune blir gyldig innen 1. juni 2026.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslaget.

Komiteens behandling

Statsråd Bjørnar Skjæran har i brev av 15. april 2026 uttalt seg til forslaget. Komiteen har stilt spørsmål til statsråden som er besvart i brev datert 4. mai 2026. Begge brevene følger som vedlegg til innstillingen.

Komiteen har invitert til, men har ikke mottatt skriftlige høringsinnspill i saken.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Konstanse Marie Alvær, Isak Veierud Busch, Sigurd Kvammen Rafaelsen og Solveig Vestenfor, fra Fremskrittspartiet, Bjørn Larsen, Rune Midtun, Helge André Njåstad og Erlend Wiborg, fra Høyre, Mudassar Kapur og Tage Pettersen, fra Sosialistisk Venstreparti, Anne Lise Gjerstad Fredlund, fra Senterpartiet, Bengt Fasteraune, fra Rødt, lederen Hanne Beate Stenvaag, og fra Miljøpartiet De Grønne, Marius Langballe Dalin, viser til Representantforslag 216 S (2025–2026) om omgjøring av parkeringsvedtak for IKEA på Forus.

Komiteen viser til representantforslaget om å omgjøre Statsforvalteren i Vestlands vedtak av 16. mars 2026 knyttet til parkeringsnormen for nytt IKEA-varehus på Forus.

Komiteen viser til at Stavanger kommune ga dispensasjon fra parkeringsnormen i Interkommunal kommunedelplan for Forus, slik at det kunne etableres inntil 590 parkeringsplasser for bil. Rogaland fylkeskommune støttet kommunens vurdering.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet, Rødt og Miljøpartiet De Grønne, merker seg at Statsforvalteren i Vestland senere omgjorde vedtaket med henvisning til parkerings-

bestemmelsene i planen, nullvekstmålet i byvekstavtalen for Nord-Jæren og statlige planretningslinjer.

Flertallet viser videre til at parkeringsbestemmelsene bygger på byvekstavtalens mål om redusert bilbruk og økt bruk av kollektivtransport, sykkel og gange.

Flertallet merker seg at saken også reiser spørsmål om hvordan dispensasjonsbestemmelsen i plan- og bygningsloven § 19-2 praktiseres.

Flertallet viser til at det i saken er pekt på hensynet til varehusets funksjon, lokalisering og transportmønster, samt til tidligere planforutsetninger. Samtidig er det vist til hensynet bak parkeringsbestemmelsene, nullvekstmålet og statlige planretningslinjer.

Flertallet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen følge opp dialogen med Stavanger kommune for å finne en fornuftig løsning for å realisere IKEA Forus.»

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Rødt og Miljøpartiet De Grønne, viser til statsrådets svar på spørsmål stilt av komiteen, under behandling av saken, om status for dialogen med Stavanger kommune og Rogaland fylkeskommune om saken med Ikea Forus. Dette flertallet registrerer at statsråden oppfatter dialogen med lokale myndigheter som god, og at det virker å være gode muligheter for å finne en løsning gjennom planendringer. Dette flertallet mener det er viktig å finne en god løsning i denne saken.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Senterpartiet viser til at plan- og bygningsloven § 192 forutsetter en konkret interesseavveining, der hensynet til det lokale selvstyret skal tillegges stor vekt. Etter disse medlemmers syn er dette hensynet ikke tilstrekkelig ivare tatt i statsforvalterens behandling av saken.

Disse medlemmer vil også peke på at endrede rammebetingelser i etterkant av langsiktige investeringer svekker forutsigbarheten for næringslivet. Når reguleringsforutsetninger endres vesentlig etter at tomt er kjøpt og planlegging er kommet langt, svekker det tilliten til stabile og pålitelige rammevilkår i Norge.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet understreker betydningen av det lokale selvstyret i plan- og arealsaker og reagerer på at et bredt lokalt og regionalt flertall blir satt til side av statlige myndigheter.

Disse medlemmer viser til at Stavanger kommune, med støtte fra Rogaland fylkeskommune, har gjort en konkret og helhetlig vurdering av varehusets funksjon, lokalisering og faktiske transportbehov, og på denne bakgrunn gitt dispensasjon til etablering av inn-

til 590 parkeringsplasser. Statsforvalterens omgjøring av vedtaket bidrar etter disse medlemmers syn til unødvendig usikkerhet for både næringsliv, ansatte og innbyggere i regionen.

Disse medlemmer mener saken illustrerer en praksis der statlig detaljstyring og overordnede mål, som nullvekstmålet og restriktive parkeringsnormer, gis forrang fremfor sunn fornuft og lokale behov. For et regionalt varehus som IKEA, med salg av store og plasskrevende varer, vil biltransport for en betydelig andel av kundene være nødvendig. Krav om svært lav bilparkeringsdekning og samtidig urealistisk høye krav til sykkelparkering fremstår som lite tilpasset varehusets faktiske funksjon.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Senterpartiet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen omgjøre Statsforvalteren i Vestlands avgjørelse av 16. mars 2026 om overprøving av Stavanger kommunes vedtak av 15. mai 2025 om å gi dispensasjon fra parkeringsnormen for Forus, og med dette sikre at dispensasjon gitt av Stavanger kommune blir gyldig innen 1. juni 2026. Dersom dette ikke lar seg gjøre, ber Stortinget regjeringen i dialog med Stavanger kommune sørge for at kommunens ønskede løsning for parkeringssituasjonen for IKEA Forus realiseres innen de tidsrammer som kommunen skisserer.»

Komiteens medlemmer fra Høyre og Senterpartiet viser til statsrådets vurdering av representantforslaget der han i brev datert 15. april 2026 skriver følgende:

«Jeg har ikke hatt en full gjennomgang av saken og statsforvalteres juridiske vurdering og detaljene i denne. Slik jeg kjenner saken nå er min foreløpige vurdering at hvis Stortinget vedtar representantenes forslag, så risikerer Stortinget å be regjeringen fatte et vedtak i strid med dagens lov.»

Disse medlemmer mener at statsråden i sitt svar slår fast at han ikke har gjort en full gjennomgang av statsforvalterens juridiske vurdering og detaljene i denne. Disse medlemmer viser videre til at statsråden i sitt svar selv også understreker at han her kommer med en foreløpig vurdering.

Disse medlemmer viser videre til statsrådets svar datert 4. mai 2026 på spørsmål stilt av komiteen, under sakens behandling, om status for dialogen med Stavanger kommune. Dersom det skulle vise seg at regjeringen ikke kan omgjøre statsforvalterens vedtak i tråd med representantforslaget, mener disse medlemmer at regjeringen i dialog med Stavanger kommune må sørge for at kommunens ønskede løsning for parke-

ringssituasjonen for IKEA Forus realiseres innen de tidsrammer som kommunen skisserer.

Komiteens medlemmer fra Høyre mener at kommunene må få større frihet til å fatte gode beslutninger for sine innbyggere og næringsliv. Høyre vil ha et enklere Norge. IKEA-saken er et eksempel på det motsatte.

Disse medlemmer viser til at dette er en sak som har vekket stort engasjement også utenfor Stavanger. Høyre er opptatt av det lokale selvstyret. Det sier seg selv at IKEA må få anledning til å etablere flere parkeringsplasser enn det som nå er det absurde resultatet etter statsforvalterens behandling av saken.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittpartiet, Høyre og Senterpartiet:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen omgjøre Statsforvalteren i Vestlands avgjørelse av 16. mars 2026 om overprøving

av Stavanger kommunes vedtak av 15. mai 2025 om å gi dispensasjon fra parkeringsnormen for Forus, og med dette sikre at dispensasjon gitt av Stavanger kommune blir gyldig innen 1. juni 2026. Dersom dette ikke lar seg gjøre, ber Stortinget regjeringen i dialog med Stavanger kommune sørge for at kommunens ønskede løsning for parkeringssituasjonen for IKEA Forus realiseres innen de tidsrammer som kommunen skisserer.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet, Miljøpartiet De Grønne og Rødt.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Stortinget ber regjeringen følge opp dialogen med Stavanger kommune for å finne en fornuftig løsning for å realisere IKEA Forus.

Oslo, i kommunal- og forvaltningskomiteen, den 12. mai 2026

Hanne Beate Stenvaag

leder

Konstanse Marie Alvær

ordfører

DET KONGELIGE
KOMMUNAL- OG DISTRIKTSDEPARTEMENT

Statsråden

Postmottak Kommunal- og forvaltningskomiteen

Deres ref
2026/5062

Vår ref
26/1276-2

Dato
15. april 2026

Dokument 8:216 S (2025-2026) Representantforslag fra Pål Morten Borgli, Kristoffer Sivertsen, Rune Midtun, May Helen Hetland Ervik, Sylvi Listhaug og Erlend Wiborg om omgjøring av parkeringsvedtak for IKEAs varehus på Forus

Jeg viser til brev av den 27. mars 2026 fra stortingsrepresentantene Pål Morten Borgli, Kristoffer Sivertsen, Rune Midtun, May Helen Hetland Ervik, Sylvi Listhaug og Erlend Wiborg med representantforslag om omgjøring av parkeringsvedtak for IKEAs varehus på Forus.

Forslaget:

Stortinget ber regjeringen omgjøre Statsforvalteren i Vestlands avgjørelse av 16. mars 2026 om overprøving av Stavanger kommunes vedtak av 15. mai 2025 om å gi dispensasjon fra parkeringsnormen for Forus, og med dette sikre at dispensasjon gitt av Stavanger kommune blir gyldig innen 1. juni 2026.

Min vurdering:

Saken som representantene tar opp, er endelig avgjort ved en klagebehandling. Statsforvalterens juridiske vurdering av saken er at vilkårene for å gi dispensasjon i plan- og bygningslovens § 19-2 ikke er oppfylt.

Representantene peker på at Statsforvalterens vedtak utfordrer det kommunale selvstyret. Dette er ikke riktig. Vurderingen av om dispensasjon kan gis skal baseres på rettslige vurderinger, og ikke på kommunalt skjønn. Dersom de rettslige vilkårene for å gi dispensasjon i denne saken hadde vært oppfylt, kunne kommunen valgt å gi dispensasjon. Statsforvalteren har imidlertid kommet til at de rettslige vilkårene ikke er oppfylt, og at kommunen derfor ikke har anledning til å utøve sin skjønnsmyndighet.

Det er ikke riktig, som representantene hevder, at dispensasjonsadgangen alene beror på en konkret interesseavveining.

Jeg viser til at de rettslige rammene for å kunne gi dispensasjon etter plan- og bygningsloven ble vedtatt av Stortinget ved lov 18. juni 2021 nr. 130. Stortingets lovvedtak innebærer at dispensasjon bare er en unntaksregel og en sikkerhetsventil.

Når det ikke er grunnlag for å gi dispensasjon, så innebærer det at dersom man lokalt ønsker å endre parkeringsdekningen, så må dette gjøres gjennom en planendring.

Plan- og bygningslovens system legger opp til at vedtak om arealendringer skal gjennomføres etter medvirkning og en demokratisk planprosess i kommunen som sikrer helhetlig arealdisponering og utvikling med et langsiktig perspektiv. Det er i slike prosesser at lokale politikeres skjønnsmessige vurderinger får en sentral rolle. Endringer som ikke går utover hoveddrammene av planer kan etter plan- og bygningsloven normalt gjøres etter forenklet prosess.

Forvaltningsloven åpner for at et overordnet forvaltningsorgan i enkelte tilfeller kan omgjøre et endelig klagevedtak fattet av et underordnet organ. Om et vedtak kan omgjøres er avhengig av om vilkårene for omgjøring er oppfylt. Dette beror på rettslige vurderinger som må gjøres konkret i den enkelte sak.

Representantene mener at Statsforvalterens vedtak utfordrer forutsigbarheten i rammebetingelsene. Etter hvert som eksisterende planer ikke lenger samsvarer med ønsket arealbruk, nye utbyggingsbehov eller overordnede planer, eller det for eksempel oppstår behov for ny infrastruktur, boligbygging eller for å tilpasse gamle planer til nytt lovverk, må kommunene oppdatere sine gamle planer. I dette arbeidet vil private utbyggingsinteresser noen ganger måtte vike for viktige samfunnsinteresser og for et behov for å kunne forvalte arealene i kommunen på en fremtidsrettet og bærekraftig måte. Dette er et viktig prinsipp som ligger til grunn for plan- og bygningsloven.

Jeg har ikke hatt en full gjennomgang av saken og statsforvalteres juridiske vurdering og detaljene i denne. Slik jeg kjenner saken nå er min foreløpige vurdering at hvis Stortinget vedtar representantenes forslag, så risikerer Stortinget å be regjeringen fatte et vedtak i strid med dagens lov. Jeg vil derfor invitere ordfører og fylkesordfører til et møte for å undersøke om det er mulig å finne løsninger på denne saken gjennom planendring eller forenklet planendring.

Jeg vil etter dette ikke anbefale Stortinget å vedta representantenes forslag.

Med hilsen

Bjørnar Selnes Skjæran

DET KONGELIGE
KOMMUNAL- OG DISTRIKTSDEPARTEMENT

Statsråden

Stortingets kommunal- og forvaltningskomite
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

26/1276-6

4. mai 2026

Spørsmål til statsråden vedr. Dokument 8:216 S

Jeg viser til brev fra Kommunal- og forvaltningskomiteen fra den 30. april 2026.

Komiteen stiller følgende spørsmål som ledd i saksbehandlingen:

«Det vises til sak på NRK om et møte mellom Stavanger kommune og statsråden. Hva er status for samtalene med kommunen knyttet til Ikea Forus? Hvilke mulige løsninger har statsråden skissert og hvordan stiller kommunen seg til disse?»

Svar:

Jeg hadde møtet med ordfører i Stavanger kommune og varaordfører i Rogaland fylkeskommune om denne saken onsdag 22. april. I møtet viste jeg til at Statsforvalterens juridiske vurdering av denne saken er at vilkårene for å gi dispensasjon i pbl. § 19-2 ikke er oppfylt, og at det derfor ikke er grunnlag for å gi dispensasjon. Dersom man lokalt ønsker å endre parkeringsdekningen på denne tomten må det gjøres gjennom en endring av planen.

I møtet ga jeg uttrykk for at det bør være rom for å vurdere tilpassede rammer for enkelte tomter innenfor den overordnede kommunedelplanen, og at IKEA-tomten er et slikt tilfelle. Jeg anbefalte at kommunen går i tidlig dialog med sentrale aktører som Statsforvalteren for å vurdere om en slik endring kan gjøres gjennom en forenklet prosess etter plan- og bygningslovens § 12-14. Og at jeg uansett tror at det vil være mulig for kommunen å gjennomføre en endring av parkeringsbestemmelsene i reguleringsplanen gjennom en ordinær planprosess relativt raskt – i dialog med de som bør involveres.

Jeg opplevde det som et godt møte, og fikk inntrykk av at man kan finne en god løsning i denne saken gjennom en planendring.

Med hilsen

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Bjørnar Skjæran', with a long horizontal flourish extending to the right.

Bjørnar Selnes Skjæran

Kopi

Anette Håndstad

May Bente Grefberg

